МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____ Олена ГАВРИШ
«29» 08 2025 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи філософських знань

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітньо-професійна програма	Менеджмент
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	60 годин / 2 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Кімлик Надія Сергіївна, викладач вищої категорії
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=153

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін.
Протокол №1 від 29 серпня 2025 року.

Голова циклової комісії _____ Наталія ЧИКАЛОВА

Викладач _____ Надія КІМЛИК

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Метою дисципліни «Основи філософських знань» виступає формування філософської культури мислення та пізнання навколишнього світу, вміння логічно викладати власну думку, полемізувати, критично аналізувати явища духовно-суспільного життя.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання дисципліни полягають в тому щоб - ознайомити студентів з напрацюваннями світової філософської думки; - дає виклад основних філософських концепцій, проблем в їх поліфонічному та плюралістичному розумінні; - розвивати у студентів вміння самостійного аналітичного підходу до суспільних феноменів, прагнення до духовного самовдосконалення і самореалізації; - озброїти студентів принципами та уявленнями сучасного дискурсу, методології наукового пізнання.

2. КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	РН 17. Зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ

Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань з історії України, української мови.

4. ПОСТРЕКВІЗИТИ

Вивчення дисципліни є необхідним для подальшого засвоєння знань з основ правознавства.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль №1					
	Розділ 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії					
1.	Вступ. Філософія як специфічний тип знань	2	2			
2.	Історія філософії стародавнього світу.	4	2			2
3.	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження	6			2	4
4.	Філософія нового часу	6	4		2	
5.	Філософія у XIX-XX ст.	4			2	2
6.	Філософська думка в Україні.	6	4			2
	Модуль №2					
	Розділ 2. Онтологія і гносеологія					
7.	Проблема буття у філософії.	4	2			2
8.	Духовний вимір людського буття	4			2	2
9.	Основи філософського вчення про розвиток.	4	2			2
10	Основний зміст пізнавальної діяльності	6	2		2	2
	Розділ 3. Соціальна філософія					
11	Філософський аналіз суспільства	4	2			2
12	Філософська концепція людини	4				4
13	Цінності в житті людини і суспільства	6	4			2
	Разом	**60**	**24**		**10**	**26**

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	Модуль 1	
	Розділ І	
	Гуманістичний зміст історії виникнення розвитку філософії	
1	**Тема 1: Вступ. Філософія як специфічний тип знання. Джерела філософії.** 1. Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. 2. Світогляд як духовно-практичне засвоєння світу. 3. Предмет і функції філософії.	2
2.	**Тема 2: Філософія стародавнього світу.** 1. Історія філософії як сходження до вершин людського пізнання. 2. Людина – змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. 3. Давня індійська філософія. 4. Проблеми філософії Стародавнього Китаю.	2
3.	**Тема № 4. Філософія нового часу.** 1. Пафос розуму й науки. Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі. 2. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм. 3. Новий філософський ідеал у філософії просвітництва. 4. Проблема свободи людини і шляхів її соціального звільнення у філософії французького матеріалізму XVIII ст.	4
4.	**Тема № 6. Філософська думка в Україні.** 1. Джерела української філософської культури. філософія Київської Русі. 2. Божественна мудрість. Українська філософія XIV–XVI ст. 3. Г.Сковорода – родоначальник української філософії. 4. Філософія Т.Г.Шевченка.	4

	МОДУЛЬ № 2	
	Розділ ІІ	
	Онтологія і гносеологія	
5.	**Тема № 7. Проблема буття у філософії.** 1. Поняття «онтологія», «буття». 2. Основні виміри буття (буття речей, природи, людини, духовного і соціального). 3. Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. 4. Людська діяльність як особливий спосіб саморуху об'єктивної і суб'єктивної реальності.	2
6.	**Тема № 9. Основи філософського вчення про розвиток.** 1. Діалектика як вчення про університетські зв'язки. 2. Принципи діалектики. Категорії діалектики. 3. Закони діалектики. 4. Антиподи діалектики:софістика, метафізика.	2
7.	**Тема № 10. Основний зміст пізнавальної діяльності.** 1. Загальне поняття і види пізнання. 2. Рівні і форми пізнання. 3. Принципи пізнання. 4. Пізнання та творчість.	2
	Розділ ІІІ	
	Соціальна філософія	
8.	**Тема № 11. Філософський аналіз суспільства.** 1. Поняття суспільства у філософії. 2. Основні сфери життя суспільства: а) економічна сфера; б) політична сфера; в) духовна сфера. 3. Громадянське суспільство: поява, основи. Ознаки. 4. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії. 1. Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку.	2
9.	**Тема № 13. Цінності в житті людини і суспільства** 1. Цінності як визначальні характеристики людського буття. 2. Цінність як регулятор поведінки людини. 3. Базові цінності людського буття. 4. Глобальні проблеми людства і людина.	4
	РАЗОМ	**24**

7. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження	2
2	Філософія нового часу	2
3	Філософія у XIX–XX ст.	2
4	Духовний вимір людського буття	2
5	Основний зміст пізнавальної діяльності	2
	Разом	**10**

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кіль-кість годин
1	Філософія стародавнього світу.	Тезисний план-конспект	Усне опиту-вання	2
2	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження	Тезисний план-конспект	Усне опиту-вання	4
3	Філософія у XIX-XX ст.	Презен-тація	Захист презентації	2
4	Філософська думка в Україні.	Презен-тація	Захист презентації	2
5	Проблема буття у філософії	Тезисний план-конспект	Усне опиту-вання	2
6	Духовний вимір людського буття	Реферат	Захист реферату	2
7	Основи філософського вчення про розвиток	Тезисний план-конспект	Усне опиту-вання	2
8	Основний зміст пізнавальної діяльності	Презен-тація	Захист презентації	2
9	Філософський аналіз суспільства.	Презен-тація	Захист презентації	2
10	Філософська концепція людини	Тезисний план-конспект	Усне опиту-вання	4
11	Цінності в житті людини і суспільства	Презен-тація	Захист презентації	2
	Разом			**26**

9. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** (комп'ютерне тестування, фронтальне опитування, виконання різнорівневих завдань, відтворення виробничих ситуацій).
- **Модульний** (комп'ютерне тестування, фронтальне опитування, виконання різнорівневих завдань).
- **Підсумковий** (залік).

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Основи філософських знань» здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре» («4»)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» («3»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання

	лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях.
«Незадовільно» («2»)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущенні суттєві помилки.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

[1] Огнев'юк В.О. Філософія. Історія філософії. – К.: 2010.

[2] Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2001.

[3] Надальний І.Ф. Філософія, навчальний посібник. – К. 1999.

ДОПОМІЖНА

[1] Єрохіна Н.М. Основи філософських знань, навчально-методичний посібник, НМЦ, 2006.

[2] Заїченко Г.А. Філософія. Підручник. – К.: Вища школа, 1995.

[3] Струк Р.М. Філософія: Курс лекцій. НМЦ, 1995.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

[1] http://www.filosof.com.ua Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України.

[2] http://elibrary.nubip.edu.ua/2579/1/Філософія.pdf Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2005. – 592 с.

[3] Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/

[4] http://tureligious.com.ua Перший науковий філософсько-релігієзнавчий портал де ви знайдете все про філософію та релігієзнавство, історію філософії
[5] http://www.philosophy.ua Філософія в Україні.
[6] http://platonanet.org.ua Філософія без кордонів.
[7] http://filosof.historic.ru Цифрова бібліотека з філософії.
[8] http://philsci.univ.kiev.ua Сайт кафедри філософії та методології науки.
[9] http://plato.stanford.edu Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).
[10] http://www.synergetics.org.ua Українське синергетичне товариство.
[11] www.philosophy.ua Український філософський фонд.

13. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу визначається системою вимог, які пред'являються до здобувача освіти при вивченні дисципліни «Основи філософських знань» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Політика курсу базується на виконанні у повному обсязі навчальної програми курсу, відпрацюванні пропущених занять, виконанні самостійних завдань, академічній доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролів; самостійне виконання індивідуальних завдань. Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами та викладачами.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Студенти мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи. Робота в *Moodle* впродовж року.

Основні принципи проведення занять:

- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням творчих завдань дає можливість здобувачам освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді;
- курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь який зручний для них час, а для здобувачів освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання;
- впродовж вивчення усього курсу «Основи філософських знань» активно розвиваються автономні навички здобувачів освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою та виступити з презентацією чи з доповіддю додатково.